

เป็นปัจจัย
ของประเทศ
ชาชนาอยู่

พระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินประจำ ตำแหน่งข้าราชการและผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. 2539

โดย นายศาสตราจารย์ วรรณวินิจ

1. ก่อนปี 2535 ข้าราชการส่วนใหญ่ไม่มีเงินประจำตำแหน่ง เน้นแต่ตำแหน่งประธานศาลฎีกา และอธิบดีผู้พิพากษาศาลฎีกอรณ์ของข้าราชการตุลาการ และตำแหน่งข้าราชการฝ่ายอื่นบางตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษเท่านั้น เช่น ตำแหน่งเกียวกับผู้ทำการในอากาศ ตำแหน่งข้าราชการที่มีหน้าที่ประจำอยู่ในต่างประเทศ (พ.ช.ต.) ตำแหน่งทหารที่มีหน้าที่เกียวกับการฝ่าอันตราย เป็นต้น แต่ในการจัดทำบัญชีอัตรางเงินเดือนหมายเลข 1-5 ในปี 2535 ได้กำหนดหลักการใหม่ เพื่อสร้างบัญชีอัตรางเงินเดือนของตำแหน่งต่างๆ ให้สอดคล้องกับเงินเดือนในภาคเอกชน จึงได้มีการจำแนกประเภทข้าราชการเป็น 3 ประเภท คือ 1) ประเภททั่วไป 2) ประเภทวิชาชีพเฉพาะและเชี่ยวชาญเฉพาะ และ 3) ประเภทบริหาร โดยในช่วงแรกใช้บัญชีอัตรางเงินเดือนเดียวกันไปก่อน (บัญชี 1-4) แต่ข้าราชการตำแหน่งกลุ่มบริหารและกลุ่มวิชาชีพเฉพาะ/เชี่ยวชาญเฉพาะ มี “เงินประจำตำแหน่ง” เพิ่มขึ้น เงินส่วนนี้จะถูกยกเว้นส่วนหนึ่งของเงินเดือนเมื่อใช้งานบัญชี 5

2. เมื่อมีการปรับใช้บัญชีอัตรางเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งหมายเลข 1 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2535 เป็นต้นมา ปรากฏว่าได้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ คือ ฐานทางกฎหมายในการกำหนดเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการแต่ละประเภทกำหนดไว้แตกต่างกัน การกำหนดเงื่อนไขการรับเงินประจำตำแหน่งแตกต่างกัน เม็ดเงินของอัตรางเงินประจำตำแหน่งแตกต่างกัน เป็นต้น ดังนั้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. 2538 ขึ้น ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมีบทบัญญัติเกียวกับเงินประจำตำแหน่ง ดังนี้

2.1 สร้างเอกสารในการพิจารณากำหนดเงินประจำตำแหน่ง ทั้งในเรื่องตำแหน่งที่จะได้รับเงินเพิ่มและอัตรางเงินเพิ่ม โดยในมาตรา 5 กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาเงินเดือนแห่งชาติ” หรือโดยอ้อว่า “กงช.” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะและให้คำปรึกษาต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องเงินเดือน ค่าจ้าง เงินประจำตำแหน่ง ฯลฯ

2.2 โดยที่เห็นว่าเงินประจำตำแหน่งสำหรับตำแหน่งที่ได้รับอยู่แล้วยังมีความจำเป็น แต่อัตราที่กำหนดไว้ยังไม่เป็นธรรม จึงปรับปรุงให้เป็นธรรมยิ่งขึ้นโดยกำหนดเป็นหลักการ แยกเงินประจำตำแหน่งออกจากเงินเดือน แต่ให้กำหนดให้เป็นเงินเดิมเช่นเดิมตามมาตรฐานบุคคล

และแตกต่างกันได้ตามประเภทของข้าราชการ และตามประเภทของตำแหน่ง แต่ความแตกต่างดังกล่าว
ควรอยู่ในระดับที่เหมาะสม ดังนั้น จึงได้ยกเลิกบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง หมายเลขอ
2-5 ท้ายกฎหมายระเบียบข้าราชการประจำต่างๆ แล้ว และได้กำหนดอัตราเงินประจำตำแหน่งของ
ข้าราชการประจำต่างๆ ตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ

พ.ศ.๒๕๖๗

2.3 ตามมาตรา 12 กำหนดให้ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย
ข้าราชการครู ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย หรือข้าราชการครูใน
สถาบันการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ข้าราชการทหาร และข้าราชการตำรวจประจำที่ได้ ตำแหน่ง
ใดจะได้รับเงินประจำตำแหน่งท้ายพระราชบัญญัตินี้ในอัตราใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราช
บัญญัติ

รักษาการในตำแหน่งประจำตำแหน่ง

รักษาการในตำแหน่ง

3. ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรง
ตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. 2538 ซึ่งออกตามความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติ
เงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. 2538 ขึ้น โดยได้กำหนดให้ข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้
บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2537 เป็นต้นมา
แต่ยังไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการจ่ายเงินประจำตำแหน่งไว้เป็นการเฉพาะ การจ่ายเงิน
ประจำตำแหน่งที่จ่ายกันอยู่ในเวลาอัน เป็นการอนุโถมจ่ายตามพระราชบัญญัติการจ่ายเงินเดือน เงินปี
บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. 2535 และโดยที่พระราชบัญญัติการได้รับเงินประจำตำแหน่ง^{ให้รับเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. 2538} มิได้กำหนดหลักเกณฑ์เทียบกับการได้รับเงินประจำตำแหน่งไว้
อย่างชัดเจน จึงก่อให้เกิดความสับสนแก่ส่วนราชการผู้ปฏิบัติ ซึ่งส่วนราชการต่างๆ ได้หารือแนวทาง
ปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวมาเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น

3.1 มหาวิทยาลัยศิลปากรและสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
หรือว่า ผู้มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง แต่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับแต่งตั้งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง
เนื่องจากกรณีดังต่อไปนี้จะมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือไม่

ราชการแทนในช่วง

4. ดัง

ประจำตำแหน่ง
จึงจำเป็นต้องคง
บริหารซึ่งไม่เป็น

4.1

ตำแหน่งตามสภาวะ

4.2

ตำแหน่งได้รับก

4.3

ตำแหน่งได้รับ

3.1.1 ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปดูงานวิจัย ณ ต่างประเทศหรือเสนอผลงานบท
ความวิจัยในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เช่น 1 เดือน 2 เดือน 3 เดือน หรือ 6 เดือน

3.1.2 ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปสัมมนา ประชุม ไปราชการในประเทศหรือต่าง^{ประเทศเป็นการชั่วคราว}

3.1.3 ได้รับเชิญให้ไปทำการสอนหรือบรรยาย ณ ต่างประเทศ (ส่วนมากไม่เกิน 1 ปี)

3.1.4 ได้รับอนุญาตให้ไปปฏิบัติงานตามโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ทั้งใน
ประเทศและต่างประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ เช่นเดียวกับในมหาวิทยาลัย

3.1.5 รับทุนไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศหรือภายนอกในประเทศ

- กต่างดังกล่าว
น หมายเลขอ
ำแนงของ
มหาวิทยาลัย
การคูใน
ทได ดำเนิน
ไว้ในพระรา
การและผู้ดำรง
ราชบัณฑุต
ลงตำแหน่งผู้
เป็นต้นมา
การจ่ายเงิน
เดือน เงินปี
เกียวกับการ
ดำเนินการ
ให้แก่เจ้าหน้าที่
รากษาการใน
เดือนนี้
- 3.1.6 ศาสตร์ภาษาต่อ หรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศหรือภายในประเทศไทย
3.1.7 ลาไปปฏิบัติภาระวิจัย ลาไปปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ
3.1.8 ลากิจ ลาป่วย ลาพักผ่อนประจำปี ลากลอดคบุตร ลาอุปสมบท ลาประกอบ

พิธีชั้ย

3.2 กรณสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา และกรรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือกรณีการไปรักษาการในตำแหน่งหรือไปปฏิบัติหน้าที่อีกตำแหน่งหรือไปช่วยปฏิบัติราชการดังต่อไปนี้ จะมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งหรือไม่

3.2.1 ข้าราชการครู ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนระดับ 8 (ประเภทผู้บังคับบัญชา) ไปรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกองซึ่งเป็นตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญ

3.2.2 ข้าราชการครูตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย ระดับ 9 (ประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ) รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกองซึ่งเป็นตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ หรือรักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญกรมอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นตำแหน่งประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ ระดับ 9 ของข้าราชการพลเรือนสามัญ

3.2.3 ข้าราชการครู ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย ระดับ 8 (ประเภทผู้บังคับบัญชา) รักษาการในตำแหน่งประจำกรมอาชีวศึกษา ที่มิใช่หน่วยงานทางการศึกษา

3.2.4 ข้าราชการครูประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ ไปทำหน้าที่ผู้ตรวจสอบราชการกรณีอีกหน้าที่หนึ่ง หรือไปช่วยปฏิบัติราชการที่หน่วยงานของกรมอีกตำแหน่งหนึ่ง

3.2.5 ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ระดับ 8 ของข้าราชการพลเรือนสามัญไปปฏิบัติราชการในหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ ระดับ 8 (ประเภทผู้บังคับบัญชา) ของข้าราชการครู

3.2.6 ผู้อำนวยการศูนย์ ระดับ 8 (ประเภทผู้บังคับบัญชา) ของข้าราชการครู ไปรักษาราชการแทนในตำแหน่งผู้อำนวยการกองระดับ 8 ของข้าราชการพลเรือนสามัญ

4. ดังนั้น เพื่อให้ข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งบริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง ได้รับการจ่ายเงินประจำตำแหน่งภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่ชัดเจนและเป็นทางการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินประจำตำแหน่งข้าราชการและผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. 2539 ขึ้น ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

4.1 กำหนดให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งไม่เต็มเดือน ได้รับการจ่ายเงินประจำตำแหน่งตามส่วนของจำนวนวันที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งในเดือนนั้น

4.2 กำหนดให้ผู้ได้รับการบรรจุใหม่ หรือกลับเข้ารับราชการใหม่ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง ได้รับการจ่ายเงินประจำตำแหน่งตั้งแต่วันเริ่มเข้าปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้ง

4.3 กำหนดให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่หรือผู้ที่โอน ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง ได้รับการจ่ายเงินประจำตำแหน่งในตำแหน่งใหม่ตั้งแต่วันที่ระบุในคำสั่งของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

หรือผู้มีอำนาจสั่งโอนแล้วแต่กรณี และถ้าจำเป็นต้องส่งมอบงานในหน้าที่ภายในเวลาไม่เกิน 15 วัน หรือถ้าจำเป็นต้องเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศ ก็ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งในระหว่างส่งมอบงาน และในระหว่างเดินทางดังกล่าว

4.4 ห้ามมิให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งสำหรับวันที่ล่วงหน้าที่ราชการหรือหน่วยราชการ

4.5 ในกรณีตาย กำหนดให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งจนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย

4.6 ในกรณีลาออก กำหนดให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งได้ถึงวันก่อนวันถึงกำหนดลาออก แต่ถ้าถึงกำหนดลาออกแล้ว ยังไม่ได้รับทราบคำสั่งอนุญาตให้ลาออก และยังคงปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งต่อมา ก็ให้จ่ายได้ถึงวันรับทราบหรือควรได้รับทราบคำสั่ง หรือวันที่กฎหมายกำหนดให้ออก

4.7 ในกรณีถูกสั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก กำหนดให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งได้ถึงวันก่อนวันที่ระบุไว้ในคำสั่ง แต่ถ้ายังไม่ได้รับทราบคำสั่งและยังคงปฏิบัติหน้าที่หลักของตำแหน่งที่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งต่อมา ก็ให้จ่ายได้ถึงวันทราบหรือควรได้รับทราบคำสั่ง

4.8 ในกรณีตาม 4.6 และ 4.7 ถ้าจำเป็นต้องส่งมอบงาน ก็ให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งต่อไปได้จนถึงวันส่งมอบงานเสร็จ แต่ต้องไม่เกิน 15 วัน นับแต่วันที่ระบุในคำสั่ง หรือวันที่รับทราบหรือควรได้รับทราบคำสั่ง แล้วแต่กรณี

4.9 ในกรณีพ้นจากการเพราะเกณฑ์อายุ กำหนดให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งได้ถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่มีอายุครบ 60 ปี

4.10 ห้ามมิให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งสำหรับวันที่ถูกสั่งพักราชการหรือวันที่ถูกสั่งให้ประจำกระทรวง ประจำทบวง ประจำกรม ประจำกอง หรือประจำจังหวัด

4.11 กำหนดให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งในระหว่างวันที่ได้รับอนุญาตให้ลาได้ไม่เกิน 60 วัน เว้นแต่ลาภัยให้จ่ายได้ไม่เกิน 45 วัน

4.12 ห้ามมิให้จ่ายเงินประจำตำแหน่งในระหว่างวันที่ได้รับอนุญาตให้ลาไปปฏิบัติงานในองค์กรระหว่างประเทศหรือลادติดตามคู่สมรส

ผู้เขียนหวังว่าสาระสำคัญดังๆ ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติฯ จะเป็นเครื่องบลูมชุมชนให้กับสังคมไทย ให้เกี่ยวกับเงินประจำตำแหน่งได้ทุกกรณี ซึ่งจะทำให้ปัญหาความสับสนลดลง ของส่วนราชการผู้ปฏิบัติหน้าที่ใหม่ดีมาก